

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ: İstanbul (Kapatılan) 3.Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi

1. Taraflar arasındaki "fotoğraflarda yer alan logonun kaldırılması" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İstanbul 3. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesince verilen davanın kısmen kabulüne ilişkin karar, davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

4. Davacı vekili 24.02.2011 tarihli dava dilekçesinde; müvekkili ile davalı arasında müvekkilinin düşün fotoğraflarının çekilmesi ve 200 fotoğraftan oluşan albüm ile albümde kullanılan ve kullanılmayan tüm fotoğrafların ön izlemeli DVD formatında teslim edilmesi hususunda 3.000,00 Euro bedel karşılığında sözleşme yapıldığını, ancak davalının müvekkiline teslim ettiği fotoğraf albümü logosuz olmasına rağmen ön izlemeli DVD formatında yer alan bütün fotoğrafların üzerinde büyük puntolarla "... photography" logosu bulunduğunu, söz konusu logonun müvekkilinin en özel günlerinden biri olan düşün gününde çekilmiş bütün fotoğraflarının merkezi ve dikkat çekici bir noktada bulunduğunu ve fotoğrafların görselliğini bozduğunu, bu durumun taraflar arasındaki sözleşmeye aykırı olduğunu, davalıya gönderilen ihtara rağmen aykırılığın giderilmediğini ileri sürerek ön izlemeli DVD formatında yer alan bütün fotoğraflardan "... photography" logosunun çıkartılmak suretiyle DVD formatında müvekkiline teslimine, aksi takdirde gereği gibi ifa etmeme nedeniyle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, sözleşme bedelinden 3.000,00TL'nin tenzili ile müvekkili tarafından ödenmiş olunan 3.000,00TL'nin davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı:

5. Davalı vekili 21.04.2011 tarihli cevap dilekçesinde; sözleşme kapsamındaki fotoğrafların FSEK anlamında eser niteliğinde olduğunu, müvekkili tarafından sözleşmedeki bütün edimlerin yerine getirildiğini, davacıya fotoğraf albümü ile albümde kullanılan ve kullanılmayan tüm fotoğrafların ön izlemeli DVD formatında teslim edildiğini, albümdeki fotoğraflarda müvekkilinin logosunun bulunmadığını, ancak fotoğrafların ön izlemeli DVD formatında müvekkilinin logosunun bulunması gerektiğini, zira DVD formatının verilmesi ile müşterinin buradan seçeceği fotoğrafların müvekkili tarafından ek ücret karşılığında logosuz olarak çoğaltılabılmasının amaçlandığını, kaldı ki davacının haksız talebi açık ayıp kapsamında kabul edilse dahi süresinde ihbar edilmediğini savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararı:

6. İstanbul 3. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesinin 05.12.2013 tarihli ve 2011/208 E., 2013/277 K. sayılı kararı ile; davacının düşününe ait tüm fotoğraflarının yer aldığı ön izlemeli DVD formatında bulunan davalı logosunun sektörel uygulamadaki oranı aşacak şekilde kullanıldığı, bu kullanımın

davacının özel gününde çekilen fotoğraflardaki görüntü bütünlüğünü bozduğu, ön izlemeli DVD formatındaki fotoğraflarda davalı logosunun büyüklüğünün %5 oranını geçmemesi gerektiğinin tespit edildiği, bu nedenle düğünde çekilen sair fotoğraflarla ilgili DVD'nin izlenmeye müsait ve yüksek çözünürlük özelliğine sahip olarak ve logo görüntüsünün %5 oranını geçmeyecek şekilde davacıya tesliminin gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile taraflar arasındaki 27.05.2010 tarihli sözleşme kapsamında davalının çektiği fotoğrafların izlenmeye müsait ve yüksek çözünürlüklü olarak ancak fotoğrafların görüntüsünü engellemeyecek ve % 5 oranını geçmeyecek şekilde davalının logosunun uygun yere konulmak suretiyle davacıya teslimine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. İstanbul 3. Fikri ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 02.10.2014 tarihli ve 2014/7153 E, 2014/15164 K. sayılı kararı ile; davalı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine karar verildikten sonra "...taraflar arasındaki sözleşme hükümleri uyarınca düğün albümünde kullanılan ve kullanılmayan tüm fotoğrafların "ön izlemeli DVD" formatında davalı tarafından teslim edileceği ve davacı tarafça bu albümden seçilen karelerin özel olarak bastırılabilmesi kararıyla kararlaştırılmıştır. Davalı uyuşmazlık konusu fotoğrafların bulunduğu "yüksek çözünürlüklü DVD'nin" ise kendisinde bulunması gerektiğini, çünkü sözleşme kapsamında ödenen bedel karşılığı teslim olunan resim ve albümler dışında yeniden çoğaltma istenmesinin ek ücret gerektirdiğini savunmuştur. Nitekim, bu hususta alınan bilirkişi raporunda yüksek çözünürlüklü DVD'nin çoğaltma amacıyla kullanılan DVD olduğu belirtilmiştir. Bu durumda mahkemece sadece alınan DVD üzerindeki logonun %5 oranını geçmeyecek şekilde konulmasına ve bu şekilde çoğaltılmış ön izlemelerin DVD formatında davacıya teslimine karar verilmesi ile yetinilmesi gerekirken, davalının taraflar arasındaki sözleşme gereğince bedel karşılığı ek çoğaltma yapabileceği hakkını elinden alacak ve infazda tereddüt yaratacak şekilde "yüksek çözünürlüklü DVD'nin de davacıya teslimine" şeklinde hüküm tesisi doğru olmamış, davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın davalı yararına bozulmasına ..." karar verilmiştir.

Direnme Kararı:

9. İstanbul 3. Fikri ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesinin 05.05.2015 tarihli ve 2015/11 E., 2015/96 K. sayılı kararı ile; DVD'de yer alan fotoğrafların çözünürlüğünün düşük olması nedeniyle baskısı yapılmayan fotoğrafların net görülmediği, davacı taraf baskı yaptırmak istese dahi seçeceği fotoğrafı net olarak göremeyeceği, çözünürlüğün yüksek olması durumunda davacı baskı yapsa dahi davalının logosunun yer alacağı, ayrıca davalının ileride davacıya ait fotoğrafları çoğaltmasını engelleyecek bir karar verilmediği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

10. Direnme kararı süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davacının düğün fotoğraflarının yer aldığı ön izlemeli DVD formatının yüksek çözünürlüklü olarak davacıya teslim edilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. Dava, fotoğraf çekimi sözleşmesi kapsamında teslim edilen ön izlemeli DVD içerisinde yer alan fotoğraflardaki davalıya ait logonun kaldırılması ve DVD formatında teslimi, olmazsa sözleşme bedelinden indirim yapılması istemine ilişkindir.

13. Uyuşmazlık konusu itibari ile öncelikle fotoğrafların Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK) kapsamında eser niteliğinin açıklanması gerekmektedir.

14. Fikir ve sanat eserleri hukukunun en önemli kavramı eserdir. Bir fikrî çalışmanın korunabilmesi için, onun teknik anlamda eser niteliğini taşıması gerekir. Hangi fikir ürünlerinin eser olarak kabul edileceği FSEK'e göre belirlenir. FSEK'in 1. maddesinde eser; "sahibinin hususiyetini taşıyan ve aşağıdaki hükümler uyarınca ilim ve edebiyat, musikî, güzel sanatlar veya sinema eserleri sayılan her nevî fikir ve sanat mahsulüdür." şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre, bir fikir ürününün eser olarak vasıflandırılabilmesi için, iki unsurun bulunması gerekir. Bunlar, fikrî çalışmasının sahibinin hususiyetini taşıması ve FSEK'te sayılan eser türlerinden birine dâhil olmasıdır.

15. Hemen belirtilmesi gerekir ki, fikrî bir çalışma, ancak dış dünyaya aksettirildiği ve üçüncü kişilerin duyarına hitap edecek niteliğe büründüğü takdirde eser niteliğini kazanabilir. Başka bir deyişle insanın düşünceleri değil, bunların dış âleme yansıdığı biçim eser olarak koruma altındadır. Ayrıca eser bir bütün olarak himaye görür; yoksa eserde yer alan veya eserde ifadesini bulan her türlü münferit fikir veya düşünce ayrı ayrı korumaya konu olamayacağı gibi, kural olarak bütünlük arz etmeyen fikir ürünleri de eser olarak nitelendirilemezler.

16. Fotoğraf, mevcut bir varlığın veya nesnenin dış görünümünün uygun bir vasıta ile uygun bir ortama yansıtılmış görüntüsüdür (Ateş, Mustafa: Fikri Hukukta Eser, Ankara, 2007, s. 191.). Başka bir deyişle fotoğraf var olanın bir makine ile tespit edilmiş görüntüsünün belli bir cisim üzerine yazılmasından veya yansıtılmasından ibarettir. Fotoğrafik eser ise fotoğrafçılık sanatının araç ve yöntemleri kullanılarak meydana getirilen eserdir. Bu itibarla bir fotoğrafta hususiyet, konunun seçiminde, kullanılan teknikte ve tercih edilen teknik araç ve yöntemlerde, diğer eserlere nazaran sınırlı olarak görülmektedir.

17. Fotoğraflar eser türü açısından bir yandan FSEK'in 2. maddesinde ilim ve edebiyat eserlerinin alt grupları arasında, diğer yandan FSEK'in 4. maddesinde güzel sanat eserleri arasında sayılmıştır.

18. FSEK'in 2/1-3 maddesine göre "Bediî vasfı bulunmayan her nevi teknik ve ilmî mahiyette fotoğraf eserleriyle, her nevi haritalar, plânlar, projeler, krokiler, resimler, coğrafya ve topoğrafyaya ait maket ve benzerleri, her çeşit mimarlık ve şehircilik tasarım ve projeleri, mimarî maketler, endüstri, çevre ve sahne tasarım ve projeleri." ilim ve edebiyat eseri olarak nitelendirilmiştir. Görüldüğü gibi, FSEK'in 2/1-3 maddesi kapsamındaki fotoğraf, estetik niteliğe sahip olmayan sıradan bir ürün olsa da teknik ve ilmi bir gaye için meydana getirilmiş fotoğraflardır. Başka bir deyişle bu kapsamdaki fotoğraflar sahibinin hususiyetini taşımak kaydıyla bir konuyu öğretici, açıklayıcı veya uygulamayı sağlayıcı bir içeriğe sahiptir.

19. Estetik nitelik taşıyan fotoğrafik eserler ise ilim ve edebiyat eseri olarak değil, FSEK'in 4. maddesi gereğince güzel sanat eseri olarak korunurlar. Güzel sanat eseri olarak fotoğrafik eserler, fotoğrafçılık sanatı ve tekniğine göre meydana getirilmiş, estetik değeri bulunan fotoğraflardır. Bu fotoğraflarda bir nesnenin dış görüntüsü, eser sahibinin kendine has estetik becerisiyle ve kullandığı araç ve yöntemlerle yakalanarak güzel sanat eseri hâline gelmektedir.

20. FSEK'te eseri ve eser sahibini tanımlayan kanun koyucu eser sahibinin haklarını da manevi ve mali haklar olarak ikiye ayırmıştır. Oysa gerçekte eser üzerindeki mali ve manevi haklar birbirinden kolayca ayrılamayan, eser sahipliğinden kaynaklanan bir tek mutlak hakkın (telif hakkının) sağladığı çeşitli

yetkililerdir (Ateş, Mustafa: Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Ankara, 2003, s. 93.).

21. FSEK anlamında eser sayılan fikir ürünler üzerindeki hak, telif hakkı olarak anılmaktadır. Telif hakkına, kural olarak, eseri kim meydana getirmişse o sahip olur. Bu bakımdan eseri meydana getiren kişinin yaşının küçüklüğü, aklî melekelerindeki yetersizlik ve benzer sebeplerin önemi bulunmamaktadır. Örneğin estetik değeri bulunan bir fotoğrafı çeken kişi, sadece bu fotoğrafı çekmekle eser sahibi olur ve eser sahibi olması dolayısıyla telif hakkının ve telif hakkından doğan yetkilerin sahibi olur. Başka bir deyişle telif hakkına sahip olabilmek için, sadece eserin meydana getirilmesi yeterlidir. Yoksa eserin herhangi bir sicile tesciline veya herhangi bir makama tevdiine gerek yoktur.

22. FSEK'te eser sahibinin mali hakları sınırlı sayı ile belirlenmiştir. Mali haklar eserden, ekonomik olarak yararlanma ve bunun şeklini tayin etme olanağını münhasıran eserin sahibine tanır ve ona eserden üçüncü kişilerin bu tarzda yararlanmalarına engel olma yetkilerini verir. Bu kapsamda eser sahibinin mali hakları, işleme hakkı (m. 21), çoğaltma hakkı (m. 22), yayma hakkı (m. 23), temsil hakkı (m. 24), işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletim hakkı (m. 25), pay ve takip hakkından (m. 45) ibarettir.

23. Yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacının 26.06.2010 tarihinde gerçekleşecek düğün fotoğraflarının çekilmesi hususunda taraflar arasında 27.05.2010 tarihli sözleşme yapıldığı, sözleşme ile en az 200 adet değişik ebatlarda özel çerçeveli dijital baskılar ile tüm fotoğrafların ön izlemeleri DVD formatında teslim edileceğinin ve seçilen karelerin özel olarak bastırılabilceğinin kararlaştırıldığı görülmektedir. Çekilen fotoğraflardan davacı tarafından beğenilen 205 adet fotoğrafın değişik ebatlarda özel çerçeveli dijital baskıları yapılarak İtalyan deri albüm hâlinde sözleşme gereğince davacıya teslim edildiği, ayrıca düğünde çekilen tüm fotoğrafların logolu olarak ön izlemeli DVD formatında davacıya teslim edildiği anlaşılmaktadır.

24. Yargılama aşamasında daha önce davacıya teslim edilen 205 adet fotoğrafın yer aldığı DVD albümünün de yüksek çözünürlüklü ve logosuz olarak davacıya verildiği, yine tüm fotoğrafların logosunun küçülmüş olarak DVD formatında davacıya verildiği tarafların kabulündedir. Ancak davacı vekili, özellikle tüm fotoğrafların logosuz olarak DVD formatında müvekkiline teslim edilmesini talep etmektedir.

25. Mahkemece, davalı logosunun fotoğrafların ölçüsünün yüzde beşini geçmeyecek şekilde uygun bir yere konulmasına ilişkin verilen karara yönelik davalı vekilinin temyiz itirazları Özel Dairece reddedildiği için bu husus uyuşmazlık konusu değildir. Uyuşmazlık, yukarıda da belirtildiği üzere fotoğrafların yer aldığı ön izlemeli DVD formatının yüksek çözünürlüklü olarak davacıya teslim edilmesinin gerekip gerekmediği noktasındadır.

26. Taraflar arasındaki sözleşmede, albümde kullanılan veya kullanılmayan tüm fotoğrafların ön izlemeli DVD formatında davacıya teslim edileceği belirtilmiştir. Dosya kapsamında yer alan bilirkişi raporunda; fotoğrafların yer aldığı DVD albüm ile ön izlemeli DVD albümün birbirinden farklı şeyler olduğu, ön izlemeli DVD albümde fotoğrafların tümünün yer aldığı ve fotoğrafların üzerinde fotoğrafçının haklarının korunması için bir logonun bulunması gerektiği, ön izleme albümünde yer alan ve üzerinde fotoğrafçının logosunun bulunduğu fotoğrafların henüz satın alma ya da seçme aşamasına geçilmemiş fotoğraflar olduğu, sadece ön izlemeli DVD albümünden seçilerek satın alınan fotoğrafın alıcıya logosuz ve yüksek çözünürlüklü olarak teslim edilmesi gerektiği yönünde görüş bildirilmiştir.

27. Dava konusu fotoğrafların davalının hususiyetini taşıyan ve FSEK'in 4. maddesi kapsamında güzel

sanat eseri olduğu dosya kapsamı ile sabittir. Bu itibarla bu fotoğraflara ilişkin mali ve manevi haklar eser sahibi olan davalıya aittir. Dava konusu fotoğrafların yer aldığı DVD albümünün yüksek çözünürlüklü olarak teslim edilmesi durumunda davacı tarafından her zaman bu fotoğrafların çoğaltılması mümkün olacağından bu husus davalı eser sahibinin mali haklarını ihlal niteliği taşıyacaktır. Zira taraflar arasında yapılan sözleşmede tüm fotoğrafların yer aldığı DVD albümünün yüksek çözünürlüklü olarak teslim edileceğinin kararlaştırılmadığı görülmektedir. Davalı tarafından tüm fotoğrafların ön izlemeli DVD formatında teslim edilmesinin amacı davacının bu fotoğraflar arasından seçeceği fotoğrafların ek ücret karşılığında basımı yapılarak yüksek çözünürlüklü ve logosuz olarak davacıya teslim edilmesidir.

28. O hâlde, mahkemece sadece ön izlemeli DVD formatında yer alan fotoğraflar üzerindeki davalı logosunun fotoğrafların ölçüsünün yüzde beşini geçmeyecek şekilde uygun bir yere konulmasına ve bu şekildeki ön izlemeli DVD formatının davacıya teslimine karar verilmesi ile yetinilmesi gerekirken davalının çoğaltma ve yayma haklarını ihlal edecek şekilde yüksek çözünürlüklü DVD albümünün davacıya teslimine karar verilmesi isabetli bulunmamıştır.

29. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uymak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesi atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 24.06.2020 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.